

Strategi: Vi driver på utvecklingen av cirkulär ekonomi

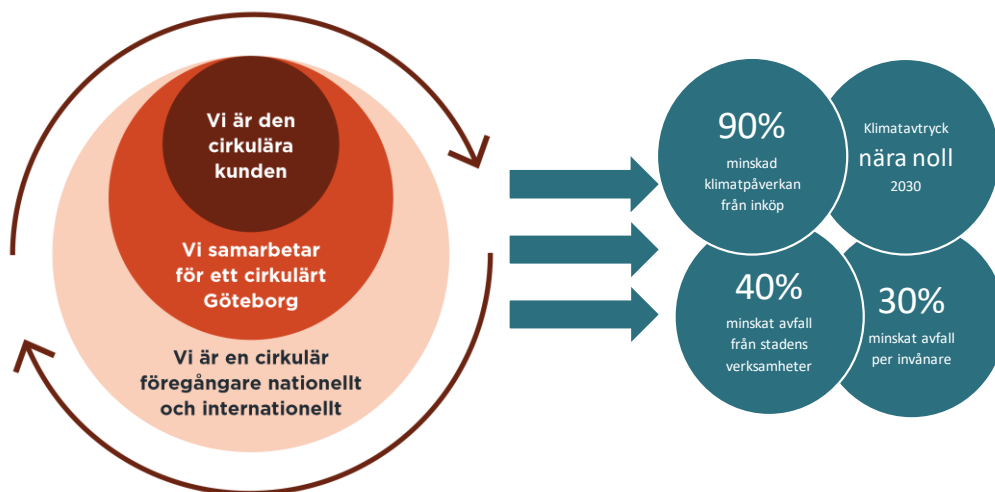
Strategin ”Vi driver på utvecklingen av cirkulär ekonomi” handlar om att driva på omställningen från en linjär ”slit-och-släng-ekonomi” till en cirkulär resurseffektiv ekonomi, för att minska miljö- och klimatpåverkan, resursuttag och avfallsmängder enligt stadens beslutade mål.

Staden behöver, i samverkan med andra aktörer, reducera och effektivisera materiella resursflöden, genom att minska nykonsumtionen, förlänga produkters och materials livslängd och öka nyttjandegraden.

Mål och inriktning

De mest centrala målen som strategin ska bidra till är att minska klimatpåverkan från stadens inköp med 90 procent och att Göteborgs klimatavtryck är nära noll år 2030. Dessutom ska avfall från stadens verksamheter minska med 40 procent och från hushåll med 30 procent per invånare.

Genom att arbeta för giftfria kretslopp och minskat resursuttag bidrar strategin även till bevarad biologisk mångfald och en hälsosam livsmiljö.

Cirkulär målbild för Göteborgs Stad 2030 uppdelad på tre delstrategier (till vänster) och de mest centrala miljö- och klimatmålen som strategin ska bidra till.

Strategiarbetet utgår från tre delstrategier, där den första ”Vi är den cirkulära kunden” har fokus på Göteborgs Stad som organisation. Den andra har fokus på Göteborg som samhälle och den tredje på Göteborg i ett nationellt och internationellt perspektiv.

Göteborgs Stads cirkulära strategi

Effektlogik för stadens cirkulära strategi. Aktiviteterna och resultatmålen är sorterade utifrån de tre delstrategierna. De översta aktiviteterna berör Göteborgs Stad som organisation, de mellersta Göteborg som samhälle och de nedersta Göteborg i ett nationellt och internationellt perspektiv.

Göteborgs Stad ska bli en cirkulär kund 2030

Fokus i den första delstrategin är på *Göteborgs Stad som organisation*, där ambitionen är att organisationen själv ställer om till ”cirkulär kund” och bryter linjära förhållnings- och arbetssätt. Målet är att bli en aktör som minskar sin nykonsumtion, underhåller, delar och återbrukar produkter och material snarare än *förbrukar* dem. Delstrategin berör därför hela stadens brukarcykel; från anskaffning, via innehav, till avyttring.

Utmaningar och behov

I enskilda fall ses det ofta som snabbare, enklare och accepterat att fortsätta agera linjärt och ofta saknar medarbetare mandat, uppdrag och förväntningar på att agera cirkulärt. Det saknas också förståelse för vad som behöver göras annorlunda, hur det ska göras, samt vilken ambitionsnivå som krävs för att nå målen. Detta försvårar prioriteringar och resursfördelning för både utveckling och implementering av nya arbetssätt och roller. För att få genomslag på bredden i organisationen och i enskilda beslut, behöver det bli enklare att agera cirkulärt och svårare att fortsätta agera linjärt.

Även nivån av ansvarstagande enligt beslutade mål och riktlinjer varierar mellan chefer och på olika chefsnivåer. Ambitionsnivån beror ofta på personligt engagemang snarare än ansvar utifrån centrala styrmedel. Kunskap och förväntningar på att ställa cirkulära krav vid inköp och upphandling behöver också öka på bredden i organisationen och resurser behöver avsättas för tidig omställningsdialog med marknadsaktörer inom betydande produktområden. Dialogen och ambitionsnivån behöver utgå från stadens beslutade mål.

Det finns idag även svagheter i uppföljningen av respektive nämnds och styrelses ansvar kopplat till miljö- och klimatmålen, samt i konsekvenserna av om man inte uppfyller sitt ansvar.

Genomförda aktiviteter

Under det senaste året har insatser kopplat till delstrategin främst gjorts inom styrning och ledning, upphandling och cirkulär verksamhet.

Utveckla styrning och ledning inom staden

- En ny riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom och bygg och markmaterial har utvecklats. Tillsammans med beslutade miljö- och klimatmål och de befintliga cirkulära principerna i riktlinjen för inköp och upphandling, förtydligas därmed den cirkulära styrningen genom hela stadens brukarcykel.

Utveckla cirkulär upphandling

- Utbildningsinsatser för upphandlare och beställare i cirkulär upphandling och inköp har genomförts.
- Relevanta ramavtal, där cirkulära krav bör ställas, har identifierats
- Marknadsmognad inom olika produkt- och tjänsteområden har bedömts.

- Marknadsdialoger och utveckling av cirkulära upphandlingskrav inom bland annat fordon, möbler och arbetskläder har genomförts.

Utveckla cirkulär verksamhet

- Vägledning för cirkulära inköp och avyttring av lös egendom har utvecklats.
- En ny samverkansplattform "Cirkulär Omställningsarena", som erbjuder stadens verksamheter handfast stöd i arbetet med att ställa om till en cirkulär verksamhet har utvecklats och implementeras nu. Under hösten 2024 genomförs en pilotomgång med sex förvaltningar, med fokus på cirkulära möbler.
- Överenskommelse har fattats om återbrukssamarbete mellan Göteborgs Stads Leasing och Stadsmiljöförvaltningen, rörande arbetskläder, mindre arbetsmaskiner och möbler. Samarbetet syftar till att öka livslängd och nyttjandegrad på befintliga produkter inom Göteborgs Stad, för att på så sätt minska behovet av nyinköp.
- Handlingsplaner för cirkulär finansiell och operationell leasing, i linje med beslutade miljö- och klimatmål håller på att utvecklas. har utvecklats. Cirkulära krav har under året också börjat ställas i fordonsupphandlingar.
- Ett ökat resursbehov för återbruks- och avyttringsstöd gentemot stadens verksamheter har identifierats och beslutats om att införa.
- En förstudie för Tage 2030 har genomförts, för att identifiera utvecklingsbehov över tid och vilken kapacitet Tage behöver ha för att tillgodose verksamheternas behov och bidra till måluppfyllelse 2030.

Vi samarbetar för ett cirkulärt Göteborg

Fokus i den andra delstrategin är Göteborg som samhälle, där staden behöver samarbeta med en bredd av aktörer för att tillsammans ställa om till ett cirkulärt Göteborg. Idag dominerar fortfarande linjära normer och affärsmodeller i Göteborg som samhälle. Göteborgs Stad har här en roll att driva på utvecklingen av cirkulär ekonomi, för att nå stadens mål. Det görs bland annat genom att initiera och delta i samarbeten med berörda aktörer och skapa bättre förutsättningar för näringslivet i omställningen.

Utmaningar och behov

Stadens cirkulära ambitioner för Göteborg kommuniceras inte tillräckligt för att skapa ömsesidig förståelse på ledningsnivå kring mål, samverkans- och omställningsbehov. Både intern och extern kommunikation är nödvändig för att bygga en gemensam vision och förståelse för förändringen.

Det saknas också en "vi-känsla" mellan aktörer i omställningsarbetet, vilket försvårar samarbetet och framdriften av cirkulära initiativ på bredden, där alla parter känner sig delaktiga och engagerade i processen. Staden behöver i större utsträckning utmana och stötta marknaden för att främja cirkulära affärsmodeller, samtidigt som den cirkulära krav behöver ställas i stadens egna upphandlingar.

Därutöver har både kommunens verksamheter och näringslivet en låg förståelse för hur lokala, befintliga resurser kan nyttjas mer effektivt, genom kontinuerligt samarbete mellan olika aktörer inom till exempel industriell urban symbios.

Genomförda aktiviteter

Under det senaste året har insatser kopplat till delstrategin främst gjorts inom betydande materialflöden, lokala samverkansstrukturer och cirkulära affärsmöjligheter.

Kartlägga betydande materialflöden i Göteborg

- Inom EU-projektet ECLECTIC, samarbetar Göteborgs Stad med Chalmers (år 2024-26) för att kartlägga och analysera betydande materialflöden och aktörer i Göteborg samt kommunicera och ta fram strategier och handlingsplaner i bred samverkan.

Utveckla lokala samverkansstrukturer

- En potentialstudie för Industriell urban Symbios (IUS) i Göteborg har gjorts. IUS handlar om att öka resurseffektiviteten genom att ta hand om lokala restflöden, där en aktörs avfall är en annans resurs. Förstudier pågår också för att utreda Göteborgs Stads roll och vägval för att stimulera och stärka nya och befintliga IUS:er.
- Inom *cirkulärt byggande* är handslaget mellan cirka 50 fastighetsägare och plattformen för klimatneutralt byggande goda förebilder för lokal samverkan. Det är främst strategin Hållbart byggande som stärker och utvecklar detta arbete.

Stärka cirkulära affärsmöjligheter

- En workshopserie för cirkulärt företagande i små- och medelstora företag har genomförts.

Vi är en cirkulär förebild nationellt och internationellt

Fokus i den tredje delstrategin är *Göteborg i ett nationellt och internationellt perspektiv*, där målet är att vara en föregångare, som även tar initiativ till att dela med sig och lära av andra. Tillsammans med andra göteborgsaktörer ska staden vara en nationell och internationell föregångsstad för cirkulär ekonomi, för att inspirera andra och skala upp de positiva effekterna ytterligare. Göteborgs Stad ingår i flera nationella och internationella nätverk, projekt och samarbeten.

Utmaningar och behov

I vissa fall uppfattas staden som en för liten aktör för att själv driva på policyutveckling och cirkulära affärsmodeller, särskilt inom områden som textil, fordon och IT. För att övervinna detta behövs ökad samverkan mellan kommuner samt dialog med berörda myndigheter och marknadsaktörer.

Utöver kunskaps- och erfarenhetsutbyte, saknas det idag ett systematiskt utvecklingsarbete över kommungränserna, där kommunerna skalar upp och driver frågor

tillsammans. Vidare varierar de cirkulära ambitionerna avsevärt mellan olika kommuner, både nationellt och internationellt, vilket gör samverkan mer utmanande.

Genomförda aktiviteter

Under det senaste året har insatser kopplat till delstrategin främst gjorts inom policyutveckling, samverkan med andra kommuner och regioner samt agera föregångare genom att till exempel kommunicera och driva på cirkulär utveckling och uppskalning nationellt och internationellt.

Driva på policyutveckling nationellt och internationellt

- Genom deltagande i innovationsprojekten *Cirkulära Bilen* och storstadsprojektet *Kraftsamling för cirkulärt byggande* identifieras utvecklingsbehov både lokalt nationellt.

Samverka med andra kommuner och regioner

- Tack vare Göteborgs Stads cirkulära strategiarbete och ambitiösa miljö- och klimatmål har staden utsetts till en av 12 cirkulära piloter inom EU:s Circular Cities and Regions Initiative (CCRI). Genom detta samarbete kan kommuner dela erfarenheter och få finansiering för olika insatser.
- Göteborgs Stad deltar i flera nationella nätverk med fokus på cirkulär ekonomi. Det handlar till exempel om kommunnätverk och expertnätverk. Staden leder ett av kommunnätverken i samverkan med forskningsinstitutet RISE och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Agera föregångare nationellt och internationellt

- Göteborgs Stad syns och deltar i flera utåtriktade sammanhang för att diskutera och presentera stadens cirkulära resa. Detta för att inspirera andra, driva på utvecklingen, lyfta frågor på nationell nivå och EU-nivå, samt initiera samarbeten som krävs för att uppnå bättre resultat och uppskalning.
- Staden går före till exempel genom att genomföra och kommunicera behovsanalyser för specifika, betydande produktgrupper. Under året har en förstudie gjorts för cirkulära arbetskläder. Den resulterade i flera rekommendationer som nu tas vidare lokalt inom staden.

Plan framåt

”Staden behöver skynda på omställningen till en cirkulär ekonomi för att nå mål inom både miljö- och klimatprogrammet och avfallsplanen. Strategiarbetet behöver därför intensifieras och resursförstärkas under de närmaste åren inom samtliga delstrategier för att möta identifierade utmaningar.”

Under 2025 och 2026 ska arbetet inom den cirkulära omställningsarenan utvecklas och skalas upp, bland annat genom att bjuda in fler verksamheter och att fokusera på fler produktområden, nyckelfunktioner och processer.

Handlingsplaner för att säkerställa måluppfyllelse, behöver tas fram inom ytterligare områden, såsom cirkulär upphandling och cirkulär IT,. Riktad förändringskommunikation planeras gentemot flera nyckelfunktioner, såsom chefer inom staden. Det kommer att bli tydligare vad som behöver göras annorlunda och varför, vem som behöver agera och vilket stöd som verksamheterna kan få. Eventuella ”luckor” i ansvar och roller kommer att identifieras, och tas vidare till berörda. Ett utökat samarbete mellan strategin och stadens miljöledningsarbete diskuteras också.

Ökad kommunikation och samverkan planeras också mellan interna aktörer och med externa aktörer, bland annat inom projektet ECLECTIC, för stärkt vi-känsla och ökad effekt. Dessutom kommer vi samverka brett för att vidareutveckla området industriell urban symbios (IUS), under ledning av BRG. Möjligheter att driva på och lyfta frågor tillsammans med andra kommuner kommer också att få ökat fokus.

Organisering och kontakt

Strategiansvarig styrelse: Göteborgs Stads Leasing AB (GSL)

Samordningsansvariga: Nina Wolf, Josefine Cataldo, Amanda Österlin La Mont

Organisering och involvering: Strategin leds och samordnas av Göteborgs Stads Leasing AB (GSL). Inom GSL:s strategiteam ingår sedan juni 2023 tre personer – en strategiansvarig, en utvecklingsledare och en processledare cirkulär ekonomi. Sedan hösten 2023 finns också en styrgrupp för strategin, som idag består av VD, ekonomichef och strategiansvarig från GSL samt avdelningschef från miljöförvaltningen.

Sedan hösten 2021 finns en stadenövergripande strategigrupp, bestående av sakkunniga representanter från förvaltningar och bolag, som genom sina uppdrag och indirekta miljöpåverkan är viktiga aktörer i omställningsarbetet. Följande verksamheter är representerade i strategigruppen idag: Inköps- och upphandlingsförvaltningen, kretslopp och vatten, miljöförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen, Brysselkontoret, Göteborgs Stads Leasing AB, intraservice och Business Region Göteborg (BRG). Representanterna fungerar både som strategiskt stöd i strategiarbetet och förankrar behovet av åtgärder i respektive verksamhet.

Genom den cirkulära omställningsarenan inkluderas fler verksamheter i den systematiska omställningsprocessen. Dessa verksamheter får stöd i att förändra sina arbetssätt, rutiner och beteenden från linjära till cirkulära, och strävar därigenom för att minska sin direkta miljöpåverkan. Deltagare i omställningsarenan är i dagsläget förskoleförvaltningen, äldreomsorgsförvaltningen, funktionsstöd, intraservice samt socialförvaltning nordost och centrum.

Samordningsansvariga Nina Wolf, Amanda Österlin La Mont och Josefine Cataldo

Läs mer

- Om strategin [Cirkulär ekonomi på Goteborg.se](https://goteborg.se/cirkular-ekonomi)
- Artiklar Vårt Göteborg:
[Stadens hantering av arbetskläder ska bli hållbar och cirkulär » Vårt Göteborg \(vartgoteborg.se\)](https://vartgoteborg.se/stadens-hantering-av-arbetsklader-ska-bli-hallbar-och-cirkular)
[Ny riktlinje förlänger livet på Göteborgs Stads egendom » Vårt Göteborg \(vartgoteborg.se\)](https://vartgoteborg.se/ny-riktlinje-forlanger-livet-pa-goteborgs-stads-egendom)
- [Mer detaljerad effektlogik Cirkulär ekonomi](#)
- Digitala Navet [Cirkulär omställningsarena \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)
- Cirkulära Göteborg [Cirkulära Göteborg - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://goteborg.se/cirkulara-goteborg)
- [Circular Cities and Regions Initiative \(CCRI\)](#)